Nr 50.

Ankom till riksdagens kansli den 12 april 1934 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående upphävande av gällande bestämmelser om förnyelse av inteckning m. m.

Genom en den 9 februari 1934 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 100, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade, nedan intagna förslag till

1) lag angående upphävande av gällande bestämmelser om förnyelse av inteckning;

2) lag angående anteckning om innehav av fordringshandling på grund varav inteckning meddelats i fast egendom;

3) lag angående ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1907 (nr 36 s. 31) om inteckning i tomträtt och vattenfallsrätt;

4) lag angående ändring i vissa delar av lagen den 10 maj 1901 (nr 26 s. 1) om inteckning i fartyg;

5) lag om tillägg till förordningen den 13 april 1883 (nr 16 s. 1) angående förlagsinteckning;

6) lag angående tillägg till lagen den 3 juni 1932 (nr 171) om inteckning i jordbruksinventarier;

7) lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 april 1927 (nr 85) om dödande av förkommen handling;

8) lag angående ändrad lydelse av § 3 förordningen den 4 mars 1862 (nr 10) om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer; samt

9) lag angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 27 juni 1924 (nr 322) om vård av omyndigs värdehandlingar.

I fråga om de skäl, som ligga till grund för förslagen, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Enligt 19 § förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom skall inteckning för fordran förnyas första gången inom tio år sedan den beviljades och sedermera inom tio år från varje förnyelse. Har ansökan om inteckning för fordran förklarats vilande, skall likaledes inom tio år därefter och sedermera inom vart tionde års slut ansökningen, där den fortfarande är vilande, åter anmälas. Enligt 20 § nämnda förordning jämförd med lagen den 3 juni 1932 med särskilda bestämmelser om handläggning av inskrivningsärenden sker förnyelse på det sätt att fordringshandlingen i hu-

vudskrift uppvisas för inskrivningsdomaren. Denne meddelar därefter beslut om förnyelse, vilket återgives i inteckningsprotokollet och fastighetsboken eller, om protokoll ej föres, allenast i fastighetsboken. Bevis om förnyelsen tecknas å handlingen. Uppvisande för förnyelse kan ock ske för annan inskrivningsdomare än den som har att meddela beslutet. Den inskrivningsdomare för vilken handlingen uppvisas gör i sådant fall anteckning om uppvisandet i inteckningsprotokollet eller särskilt protokoll samt förser handlingen med bevis om uppvisandet. Sökanden måste därefter före tioårsperiodens utgång ingiva utdrag av protokollet till den inskrivningsdomare som har att meddela beslut om förnyelse. Inteckningsförordningen innehåller vidare särskilda regler om tillvägagångssättet vid förnyelse i det fall att inteckningshandlingen förkommit och ansökan om handlingens dödande blivit gjord.

I fråga om andra inteckningar i fast egendom än fordringsinteckningar blev förnyelseplikten avskaffad genom 1875 års lagstiftning. Inteckning för nyttjanderätt, servitut, rätt till avkomst eller dylikt gäller utan förnyelse sedan den blivit införd i fastighetsbok.

Ett speciellt undantag från regeln att fordringsinteckning måste förnyas finnes i 13 § förordningen den 15 oktober 1880, innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, inteckning och utmätning av järnväg, så ock i fråga om förvaltning av järnväg under konkurs. I sagda lagrum stadgas att inteckning, som till säkerhet för tryckta eller graverade obligationer blivit fastställd i järnväg, skall gälla fortfarande utan förnyelse, ändå att den fordran, varför inteckningen meddelats, ej blivit bevakad på sätt som avses i § 1 förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer.

Förnyelseplikten är ej inskränkt till fordringsinteckningar i fast egendom utan gäller jämväl beträffande inteckningar i tomträtt och vattenfallsrätt, fartygsinteckningar, förlagsinteckningar samt inteckningar i jordbruksinventarier. Bestämmelserna om förnyelse av dylika inteckningar äro i det väsentliga likartade med dem för vilka förut redogjorts (jfr 9 och 23 §§ lagen den 14 juni 1907 om inteckning i tomträtt och vattenfallsrätt, 16 och 17 §§ lagen den 10 maj 1901 om inteckning i fartyg, 7 och 8 §§ förordningen den 13 april 1883 angående förlagsinteckning samt 7 § lagen den 3 juni 1932 om inteckning i jordbruksinventarier). En formell skillnad framträder därutinnan att inteckningar i tomträtt och vattenfallsrätt samt fartygsinteckningar och förlagsinteckningar icke handläggas av inskrivningsdomaren utan av rätten.

Den rättsliga påföljden av att fordringsinteckning icke inom föreskriven tid förnyas är att inteckningen förfaller. Inteckningshavaren förlorar därigenom sin säkerhetsrätt i den intecknade egendomen. För efterföljande inteckningar innebär detta i motsvarande mån en uppryckning i avseende å förmånsrätten.

Till förnyelseinstitutet anknyter sig ytterligare en rättsverkan. Enligt § 3 preskriptionsförordningen avbryter förnyelsen preskription av den intecknade fordringsrätten emot ägaren av den intecknade egendomen.

Frågan om avskaffande av inteckningsförnyelserna har senast varit föremål för riksdagens prövning i samband med den s. k. inskrivningsreformen år 1932. I en inom första kammaren väckt motion, nr 312, hemställdes därvid, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utarbetande och framläggande för 1933 års riksdag av förslag till bestämmelser om inteckningsförnyelsernas avskaffande.

I anledning av motionen yttrade *första lagutskottet* i sitt utlåtande, nr 32, följande:

Att förnyelsetvånget i vissa hänseenden medförde fördelar torde vara obestridligt. Genom underlåten förnyelse avfördes ur fastighetsboken på ett bekvämt sätt sådana inteckningar, vilka icke längre vore avsedda att användas i kreditsyfte. Och i de icke alltför ovanliga fall, då en fastighetsägare av oförstånd förstörde en inlöst inteckningshandling utan föregående dödning av inteckningen, kunde fastighetsägaren genom att invänta förnyelsetidens utgång bespara sig besväret och kostnaden med mortifikation av handlingen. Såsom en ytterligare fördel med förnyelseinstitutet hade även framhållits dess verkan att avbryta preskription gentemot ägaren av den intecknade egendomen.

Emellertid förefölle det som om förnyelsetvånget vore förbundet med än större nackdelar. Utskottet tänkte härvid mindre på de kostnader och besvär, som föranleddes av handlingens ingivande till domstol vart tionde år. Därest förnyelsens avskaffande skulle påkalla införande av rätt till anmälan om inteckningsinnehav eller nödvändiggöra annan liknande anordning till skydd mot obehörig mortifikation, skulle måhända dylika kostnader och besvär, åtminstone till viss grad, alltjämt komma att kvarstå. Vad som för utskottet vore den avgörande synpunkten vore den allvarsamma rättsförlust, som underlåten förnyelse kunde innebära för inteckningshavaren. Glömska att låta förnya inteckning eller okunnighet om skyldigheten härutinnan vore, enligt vad utskottet hade sig bekant, ingalunda ovanlig, särskilt bland privata långivare. Och i dylika fall hade det ej sällan inträffat, att inteckningshavaren, genom fastighetsägarens vägran att utfärda nytt inteckningsmedgivande eller annan inteckningshavares ovillighet att lämna medverkan till förmånsrättens återställande, definitivt gått miste om sin säkerhet och lidit kännbar ekonomisk förlust. Det torde icke kunna förnekas, att den risk, för vilken förnyelsetvånget sålunda utsatte inteckningshavaren, vore ägnad att försvaga fastighetskrediten, samtidigt som den stränga påföljden av underlåten förnyelse i och för sig utgjorde en obillighet mot den enskilde, som drabbades därav.

Om utskottet sålunda i princip anslöte sig till önskemålet om inteckningsförnyelsens borttagande, förbisåge utskottet likväl icke de svårigheter, av huvudsakligen ekonomisk natur, som måste övervinnas, därest en dylik reform skulle kunna genomföras. Förnyelserna — vilka under 1930 uppgingo till ett antal av 106,084 — torde årligen i expeditionslösen och stämpel inbringa ett belopp av tillhopa omkring 700,000 kronor. Vilka åtgärder och regleringar, som i händelse av förnyelsens avskaffande måste vidtagas för att ersätta nämnda intäkter, kunde utskottet icke på frågans dåvarande ståndpunkt uttala sig om. Dessa spörsmål syntes emellertid kräva en ingående och allsidig belysning.

Två reservanter inom utskottet ansågo det mindre lämpligt att i en tid som den dåvarande föreslå den ifrågasatta åtgärden, vilken måste medföra högst betydande kostnader för staten. De uttalade vidare att frågan om inteckningsförnyelsernas avskaffande uppenbarligen vore av mycket komplicerad natur samt att en sådan åtgärd visserligen kunde medföra fördelar i olika av-

seenden men att även olägenheter skulle kunna följa därav. De anförde vidare, bland annat:

Det vore visserligen sant, att rättsförlust kunde uppkomma på grund av glömska att förnya en inteckning. Men å andra sidan kunde även rättsförlust tänkas uppkomma såväl därigenom, att en fastighetsägare under oriktig uppgift, att en inteckning förkommit, finge densamma dödad, ehuru den fortfarande vore gällande, i vilket fall inteckningshavaren lede förlust, som ock därigenom, att en inteckning, som verkligen förkommit eller förstörts, icke kunde dödas, därför att vederbörande icke kunde prestera tillräcklig utredning i ärendet. I sistnämnda fall kunde fastighetsägaren hindras att utnyttja sin fastighet i kreditavseende. Med hänsyn till vad som nu anförts och särskilt till de ekonomiska konsekvenserna av inteckningsförnyelsernas avskaffande borde enligt reservanternas mening frågan därom tillsvidare anstå.

I överensstämmelse med utskottets förslag beslöt riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t (nr 206) anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta utarbeta och för riksdagen framlägga förslag till bestämmelser om inteckningsförnyelsernas avskaffande.

Beträffande tillkomsten av förevarande förslag i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

De framlagda förslagen innebära i huvudsak följande.

Enligt förslaget till lag angående upphävande av gällande bestämmelser om förnyelse av inteckning skall vad i lag eller författning finnes stadgat om förnyelse av inteckning så ock därom att ansökan om inteckning vilken förklarats vilande skall inom vart tionde år åter anmälas upphöra att gälla.

Enligt förslaget till lag angående anteckning om innehav av fordringshandling på grund varav inteckning meddelats i fast egendom äger den, som vill att i inteckningsprotokollet skall antecknas att han innehar fordringshandling på grund varav inteckning meddelats i fast egendom, uppvisa handlingen i huvudskrift för inskrivningsdomaren i den ort där egendomen ligger. Inskrivningsdomaren skall därefter i protokollet göra anteckning om innehavet samt låta det anmärkas i vederbörlig fastighetsbok. Uppvisande varom nu är sagt må ock i viss angiven ordning ske inför annan inskrivningsdomare.

I förslagen till lagar angående ändringar i vissa delar av lagen om inteckning i tomträtt och vattenfallsrätt, lagen om inteckning i fartyg, förordningen angående förlagsinteckning och lagen om inteckning i jordbruksinventarier ha införts motsvarande bestämmelser angående uppvisande av inteckningshandling.

De föreslagna bestämmelserna angående anteckning om innehav av inteckningshandling bliva av särskild betydelse, då den intecknade egendomen blir föremål för exekutiva åtgärder, expropriation och dylikt. Sålunda skola exempelvis enligt 103 § utsökningslagen vid kungörande av auktion å fast egendom de vilka ha fordran eller rättighet som bör vid auktionen iakttagas, så vitt ske kan, genom särskilda kallelsebrev underrättas om auktionen med mera. Sådan underrättelse kan nu ofta icke äga rum, enär auktionsförrättaren icke vunnit kännedom om innehavaren av inteckningen. Har däremot anteckning

om innehav av inteckningshandling skett i enlighet med förevarande förslag, kommer uppgift därom att inflyta i det för exekutiva auktionen anskaffade gravationsbeviset, varefter det alltid blir möjligt för auktionsförrättaren att underrätta inteckningshavaren.

Genom förslaget till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 april 1927 om dödande av förkommen handling ha till en början i 2, 4 och 10 §§ vidtagits vissa redaktionella jämkningar. Därjämte föreslås upphävande av den nuvarande bestämmelsen i 8 § sista stycket, att beträffande skuldebrev, för vilket inteckning fastställts, slutligt beslut i dödningsärende icke må meddelas förrän tiden för inteckningens förnyelse tilländalupit. Under 12 § i förslaget har införts ett nytt institut, avsett att under vissa förutsättningar möjliggöra dödande av inteckning i viss egendom utan inteckningshandlingens företeende.

Härutinnan föreslås, att när tio år förflutit från det intecknad fordringshandling, om vilken det ej är känt var den finnes, blivit uppvisad för anteckning om innehav eller eljest företedd i inteckningsärende, må *den intecknade egendomens ägare* äska, att inteckningen, ehuru han ej kan förete handlingen, må dödas. Ansökan härom skall göras hos inteckningsdomstolen eller, där handlingen är intecknad i fast egendom eller i jordbruksinventarier, hos den rätt, under vilken fastigheten lyder. Sedan ansökningen, där så ske kan, genom sökandens försorg delgivits den senast antecknade innehavaren av handlingen, utfärdar rätten offentlig stämning, som skall kungöras i allmänna tidningarna ävensom där rätten prövar lämpligt i tidning inom orten. Stämningen skall innehålla beskrivning av handlingen ävensom tillkännagivande att, om någon innehar handlingen eller har kännedom om att den finnes i behåll, han bör därom, vid äventyr att inteckningen eljest dödas, hos rätten eller domaren göra anmälan sist å dag som för ärendets fullföljande utsättes. Sådan dag må ej sättas tidigare än sex månader efter kungörelsens införande i allmänna tidningarna.

Finner rätten vid prövning av ansökningen någon omständighet ej ha förekommit som utgör skälig anledning att låta inteckningen fortfarande gälla, skall rätten förordna att inteckningen må dödas utan handlingens företeende. Rätten har att föranstalta om att anteckning om ansökningen samt om rättens slutliga utslag i ärendet så snart ske kan göres i fastighets- eller inteckningsboken.

Anledningen till nu förevarande förslag är att, då en inteckningshandling förkommit, inteckningen för närvarande senast efter tio år upphör att gälla på grund av underlåten förnyelse. Om inteckningsförnyelserna avskaffas, har det synts behövligt, att fastighetsägaren må kunna få en inteckning, om vilken det ej är känt var den finnes, dödad under något mindre stränga förutsättningar än de som eljest äro uppställda för s. k. mortifikation.

Förslaget till lag angående ändrad lydelse av § 3 förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer innebär, att anteckning om innehav av inteckningshandling eller beslut, varigenom ansökan i inteckningsärende bifalles, skall avbryta preskription av den person-

liga fordringen emot ägaren av den intecknade egendomen. Enligt nuvarande lydelsen av samma paragraf har inteckningsförnyelse nämnda verkan.

Enligt förslaget till lag angående ändrad lydelse av 2 § lagen om vård av omyndigs värdehandlingar har vederbörande bank ålagts att ombesörja anteckning om innehav av inteckningshandling.

Utskottet. Såsom redogörelsen här ovan visar har riksdagen i samband med behandlingen av den s. k. inskrivningsreformen år 1932 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhållit, att Kungl. Maj:t ville låta utarbeta och för riksdagen framlägga förslag till bestämmelser om inteckningsförnyelsernas avskaffande. Vid sin granskning av förevarande proposition har utskottet icke funnit skäl som kan föranleda till annan ståndpunkt i denna fråga. Utskottet har dock fäst sin uppmärksamhet vid att, såsom lagrådet påpekat, fastighetsböckerna för vissa socknar inom Kopparbergs län endast ofullständigt redovisa den fasta egendomen inom socknen samt att det icke kan förnekas att i fråga om inteckning, som icke finnes införd i fastighetsbok, inteckningsförnyelsen alltjämt är av betydelse. I likhet med lagrådet vill utskottet framhålla angelägenheten av att det hinder, som beträffande vissa delar av Kopparbergs län förefinnes för upptagande i fastighetsbok av fast egendom som bör där redovisas, snarast möjligt undanröjes.

Angående regleringen av de ekonomiska spörsmål som sammanhänga med inteckningsförnyelsernas avskaffande får utskottet hänvisa till propositionen nr 101 innevarande år.

Mot utformningen av de genom förevarande proposition framlagda lagförslagen har utskottet i huvudsak icke funnit anledning till erinran.

Beträffande förslaget till lag angående anteckning om innehav av fordringshandling på grund varav inteckning meddelats i fast egendom har utskottet emellertid uppmärksammat att, såsom även lagens rubrik utvisar, anteckning om dylikt innehav endast får ske om inteckning *meddelats* i fastigheten. Har ansökan om inteckning förklarats *vilande*, äger innehavaren av fordringshandlingen däremot icke att få sitt innehav antecknat hos inskrivningsdomaren. Emellertid skola även vilande inteckningsansökningar beaktas exempelvis vid exekutiv auktion. Innehavaren av en sådan fordringshandling varom nu är fråga har sålunda lika stort intresse som innehavaren av en beviljad inteckning att bli kallad till den exekutiva auktionen med mera. Med hänsyn härtill och då en utvidgning av rätten att anmäla innehav icke kan vålla någon olägenhet har utskottet ansett sig böra föreslå att anteckning om innehav må ske även där ansökan om inteckning förklarats vilande. En sådan utvidgning står även i god överensstämmelse med förslaget att upphäva den nuvarande föreskriften om skyldighet att inom vart tionde år anmäla ansökan om inteckning vilken förklarats vilande. — Vilandeförklaring av inteckningsansökan förekommer också enligt lagen om inteckning i tomträtt och vattenfallsrätt. Det i förslaget om ändring i sistnämnda lag förekommande uttrycket »inteckningshandling» torde dock vara så vidsträckt att det kan omfatta fordringshandling till säkerhet för vilken ansökan om inteckning för-

klarats vilande. Viss jämkning i lagtexten synes likväl vara erforderlig i fråga om de bestämmelser som reglera uppvisande av fordringshandling hos annan rätt än den under vilken egendomen lyder.

Vad härefter angår förslaget till lag angående ändring i vissa delar av lagen om dödande av förkommen handling har utskottet ansett önskvärt att, i analogi med vad som stadgas i 7 § i sistnämnda lag, uti den föreslagna 12 § uttryckligen angives den påföljd som skall inträda när en sådan ansökan som där avses ej fullföljes å utsatt dag eller ej varder i föreskriven ordning kungjord.

Utskottet har slutligen i fråga om förslaget till lag angående ändrad lydelse av § 3 förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och kallelse å okända borgenärer funnit vissa olägenheter förenade med den föreslagna bestämmelsen att anteckning om innehav av inteckningshandling eller beslut, varigenom ansökan i inteckningsärende bifalles, skall avbryta preskription av den personliga fordringen emot ägaren av den intecknade egendomen. Å ena sidan skulle enligt detta förslag — i strid med vad nu enligt visst rättsfall ansetts vara förhållandet — preskriptionsavbrytande verkan icke tillkomma beslut varigenom inteckningsansökan förklarats vilande, och å andra sidan skulle bland annat jämväl dödningsåtgärder verka preskriptionsavbrytande. Frånsett att sistnämnda åtgärder närmast ge vid handen att inteckningshavaren, exempelvis vid relaxation, anser sig ha tillräcklig säkerhet i den återstående intecknade egendomen, varför den personliga fordringen icke skulle behöva tagas i anspråk, torde förslaget härutinnan vara förenat med vissa tolkningssvårigheter. Utskottet har ansett sig böra föreslå, att den preskriptionsavbrytande verkan varom fråga är skall tillkomma beslut, varigenom ansökan om inteckning beviljas eller förklaras vilande, ävensom anteckning om innehav av inteckningshandling.

På grund av vad sålunda anförts får utskottets hemställa,

att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts förslag icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga följande förslag till

(Kungl. Maj:ts förslag.) *(Utskottets förslag.)*

1) Lag

angående upphävande av gällande bestämmelser om förnyelse av inteckning.

Härigenom förordnas, att vad i lag eller författning finnes stadgat om förnyelse av inteckning, så ock därom att ansökan om inteckning vilken förklarats vilande skall inom vart tionde år åter anmälas, skall upphöra att gälla.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1935.

Är vid nämnda tid ansökan om förnyelse beroende på prövning, skall i avseende å ärendets behandling äldre lag fortfarande äga tillämpning.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

2) Lag

angående anteckning om innehav av fordringshandling på grund varav inteckning meddelats i fast egendom.

Härigenom förordnas som följer:

Vill någon att i inteckningsprotokollet skall antecknas att han innehar fordringshandling *på grund varav inteckning meddelats i fast egendom,* uppvise handlingen i huvudskrift för inskrivningsdomaren i den ort där egendomen ligger; och göre denne i protokollet anteckning om innehavet samt låte ärendet anmärkas i vederbörlig fastighetsbok.

Uppvisande varom nu är sagt må ock ske inför annan inskrivningsdomare. Denne skall, då sådant sker, i inteckningsprotokollet korteligen anteckna vad inteckningshandlingen innehåller med dag och årtal då den utgavs, *av vilken rätt eller inskrivningsdomare inteckningen är beviljad,* när och under vilken paragraf i protokollet det skedde samt, om inteckningen förnyats, nedsatts eller annorledes förändrats, när det ägt rum. Sedan ingive inteckningshavaren för anteckningens verkställande protokollet till inskrivningsdomaren i den ort där egendomen ligger.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1935.

(Utskottets förslag.)

2) Lag

angående anteckning om innehav av fordringshandling på grund varav inteckning beviljats i fast egendom m. m.

Härigenom förordnas som följer:

Vill någon att i inteckningsprotokollet skall antecknas att han innehar fordringshandling *på grund varav inteckning i fast egendom beviljats eller ansökan därom förklarats vilande,* uppvise handlingen i huvudskrift för inskrivningsdomaren i den ort där egendomen ligger; och göre denne i protokollet anteckning om innehavet samt låte ärendet anmärkas i vederbörlig fastighetsbok.

Uppvisande varom nu är sagt må ock ske inför annan inskrivningsdomare. Denne skall, då sådant sker, i inteckningsprotokollet korteligen anteckna vad inteckningshandlingen innehåller med dag och årtal då den utgavs, *av vilken rätt eller inskrivningsdomare inteckning är beviljad eller ansökan om inteckning förklarats vilande,* när och under vilken paragraf i protokollet det skedde samt, om inteckning förnyats, nedsatts eller annorledes förändrats, när det ägt rum. Sedan ingive inteckningshavaren för anteckningens verkställande protokollet till inskrivningsdomaren i den ort där egendomen ligger.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1935.

(Kungl. Maj:ts förslag.) *(Utskottets förslag.)*

3) Lag

angående ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1907 (nr 36 s. 31) om inteckning i tomträtt och vattenfallsrätt.

Härigenom förordnas, *dels* att i lagen den 14 juni 1907 om inteckning i tomträtt och vattenfallsrätt skall införas en ny paragraf, betecknad 9 a §, av nedan angivna lydelse, *dels ock* att 22 § samma lag, vilket lagrum ändrats genom lag den 11 oktober 1912 (nr 215), skall i nedan intagna del erhålla följande ändrade lydelse:

9 a §.

Vill någon att i tomträttsprotokollet skall antecknas att han innehar inteckningshandling, uppvise hos rätten handlingen i huvudskrift; och göre rätten i protokollet anteckning om innehavet samt åteckne handlingen bevis om åtgärden.

Uppvisande varom nu är sagt må ock ske vid annan underrätt. Den rätt låte, då sådant sker, i sitt tomträttsprotokoll korteligen intagas vad handlingen innehåller med dag och årtal då den utgavs, *av vilken rätt inteckningen är beviljad,* när och under vilken paragraf i protokollet det skedde, samt när inteckningen förnyades, nedsattes eller annorledes förändrades, om det skett; teckne ock bevis å handlingen om uppvisandet och ändamålet därmed. Sedan göre inteckningshavaren om uppvisandet anmälan hos rätten i den ort där tomten ligger, för antecknande i dess tomträttsprotokoll, och ingive tillika den andra rättens protokoll i ärendet.

Uppvisande varom nu är sagt må ock ske vid annan underrätt. Den rätt låte, då sådant sker, i sitt tomträttsprotokoll korteligen intagas vad handlingen innehåller med dag och årtal då den utgavs, *av vilken rätt inteckning är beviljad eller ansökan om inteckning förklarats vilande,* när och under vilken paragraf i protokollet det skedde, samt när inteckning förnyades, nedsattes eller annorledes förändrades, om det skett; teckne ock bevis å handlingen om uppvisandet och ändamålet därmed. Sedan göre inteckningshavaren om uppvisandet anmälan hos rätten i den ort där tomten ligger, för antecknande i dess tomträttsprotokoll, och ingive tillika den andra rättens protokoll i ärendet.

22 §.

Vid rätten skall i överensstämmelse med tomträttsprotokollet föras bok, så inrättad att därav lätteligen kan ses: varje tomträtt, däri inteckning blivit sökt, tiden då det skett, sökandens namn, beloppet av fordran, varför inteckning är sökt, så ock, där inteckning blivit beviljad eller avslagen, förnyad, nedsatt eller dödad eller ock ansökan om inteckning blivit förklarad vilande eller därefter åter hos rätten anmäld, tiden då sådant skedde. Då enligt 7, 9 a,

(Kungl. Maj:ts förslag.) *(Utskottets förslag.)*

10, 12, 14 eller 18 § anteckning skett i protokollet, varde ock det i boken anmärkt.

De närmare — — — av Konungen.

Å protokollsutdrag — — — i boken.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1935.

---

4) Lag

angående ändring i vissa delar av lagen den 10 maj 1901 (nr 26 s. 1) om inteckning i fartyg.

Härigenom förordnas, *dels* att i lagen den 10 maj 1901 om inteckning i fartyg skall införas en ny paragraf, betecknad 17 a §, av nedan angivna lydelse, *dels ock* att 31 § samma lag skall i nedan intagna del erhålla följande ändrade lydelse:

17 a §.

Vill någon att i protokollet över inteckningar i fartyg skall antecknas att han innehar inteckningshandling, uppvise hos inteckningsdomstolen handlingen i huvudskrift; och göre rätten i protokollet anteckning om innehavet samt åteckne handlingen bevis om åtgärden.

Uppvisande varom nu är sagt må ock ske vid annan underrätt. Den rätt låte, då sådant sker, i sin dombok korteligen intagas vad handlingen innehåller med dag och årtal då den utgavs, när och under vilken paragraf i protokollet inteckningen är beviljad, samt när inteckningen förnyades, nedsattes eller annorledes förändrades, om det skett; teckne ock bevis å handlingen om uppvisandet och ändamålet därmed. Sedan göre inteckningshavaren om uppvisandet anmälan hos inteckningsdomstolen, för antecknande i dess protokoll över inteckningar i fartyg, och ingive tillika den andra rättens protokoll i ärendet.

31 §.

I överensstämmelse med protokollet över inteckningar i fartyg skall vid inteckningsdomstolen föras bok, så inrättad att därav lätteligen kan ses: varje fartyg, däri inteckning blivit sökt, tiden då det skett, sökandens namn, beloppet av fordran, varför inteckning är sökt, så ock, där inteckning blivit beviljad eller avslagen, förnyad, nedsatt eller dödad, tiden då sådant skedde. Då enligt 17 a, 29 eller 30 § anteckning skett i protokollet, varde ock det i boken anmärkt.

De närmare — — — av Konungen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1935.

(Kungl. Maj:ts förslag.) *(Utskottets förslag.)*

5) Lag

om tillägg till förordningen den 13 april 1883 (nr 16 s. 1) angående förlagsinteckning.

Härigenom förordnas, att i förordningen den 13 april 1883 angående förlagsinteckning skall införas en ny paragraf, betecknad 8 a §, av följande lydelse:

8 a §.

Vill någon att i protokollet över förlagsinteckningar skall antecknas att han innehar inteckningshandling, uppvise hos den rätt som beviljat inteckningen handlingen i huvudskrift; och göre rätten i protokollet anteckning om innehavet samt åteckne handlingen bevis om åtgärden.

Uppvisande varom nu är sagt må ock ske vid annan rådstuvurätt. Den rätt låte, då sådant sker, i sitt protokoll över förlagsinteckningar korteligen intagas vad handlingen innehåller med dag och årtal då den utgavs, av vilken rätt förlagsinteckningen är beviljad, när och under vilken paragraf i protokollet det skedde samt, om inteckningen förnyats, när det ägt rum; teckne ock bevis å handlingen om uppvisandet och ändamålet därmed. Sedan göre inteckningshavaren om uppvisandet anmälan hos den rätt som beviljat inteckningen, för antecknande i dess protokoll över förlagsinteckningar, och ingive tillika den andra rättens protokoll i ärendet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1935.

---

6) Lag

angående tillägg till lagen den 3 juni 1932 (nr 171) om inteckning i jordbruksinventarier.

Härigenom förordnas, att i lagen den 3 juni 1932 om inteckning i jordbruksinventarier skall införas en ny paragraf, betecknad 7 a §, av följande lydelse:

7 a §.

Vill någon att i den bok, varom förmäles i 12 §, skall antecknas att han innehar inteckningshandling, uppvise handlingen i huvudskrift för inskrivningsdomaren; och göre denne i boken anteckning om innehavet samt åteckne handlingen bevis om åtgärden.

Uppvisande varom nu är sagt må ock ske inför annan inskrivningsdomare. Denne skall, då sådant sker, å handlingen teckna bevis om uppvisandet och ändamålet därmed ävensom därom utfärda särskilt bevis; sedan ingive inteckningshavaren för anteckningens verkställande sistnämnda bevis till den inskrivningsdomare som beviljat inteckningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1935.

(Kungl. Maj:ts förslag.) *(Utskottets förslag.)*

7) Lag

angående ändring i vissa delar av lagen den 8 april 1927 (nr 85) om dödande av förkommen handling.

Härigenom förordnas, *dels* att 2, 4 och 10 §§ lagen den 8 april 1927 om dödande av förkommen handling skola hava ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels* att 8 § sista stycket samma lag skall upphöra att gälla, *dels ock* att i lagen skall efter 11 § infogas en ny paragraf, betecknad 12 §, av nedan angivet innehåll:

2 §.

Ansökan om dödande av handling skall, skriftligen avfattad, ingivas till rätten i den ort, där förpliktelsen skall fullgöras, eller, om sådan ort ej är nämnd i handlingen, till den rätt, där den förpliktade är skyldig att svara i tvistemål, som angå gäld i allmänhet. Har på grund av handlingen inteckning meddelats i fast egendom, skall ansökningen göras hos den rätt, under vilken egendomen lyder. Är handlingen intecknad i tomträtt eller vattenfallsrätt eller i fartyg, göres ansökningen hos vederbörande inteckningsdomstol.

Ansökan om — — — godsets bestämmelseort.

Äro enligt — — — av dem.

4 §.

Sökanden åligger att, så vitt ske kan, om ansökningen underrätta en var vilken såsom gäldenär, löftesman eller eljest är på grund av handlingen förpliktad. Avser ansökningen handling på grund varav inteckning är meddelad, skall den intecknade egendomens ägare, ändå att han ej är personligen ansvarig för inteckningen, så ock den som senast, i den ordning särskilt är stadgat, blivit antecknad såsom innehavare av handlingen, där så ske kan, underrättas om ansökningen.

10 §.

Är handling, om vars dödande gjorts ansökning, intecknad i fast egendom, tomträtt eller vattenfallsrätt eller i fartyg, har rätten att föranstalta om att anteckning om ansökningen samt om rättens slutliga utslag i ärendet så snart ske kan göres i vederbörande fastighets- eller inteckningsbok.

12 §.

Hava tio år förflutit från det intecknad fordringshandling, om vilken det ej är känt var den finnes, blivit uppvisad för anteckning om innehav eller eljest företedd i inteckningsärende och vill den intecknade egendomens ägare äska att inteckningen, ehuru han ej kan förete handlingen, måtte dödas, göre ansökan därom hos inteckningsdomstolen eller, där handlingen är intecknad i

(Kungl. Maj:ts förslag.) *(Utskottets förslag.)*

fast egendom eller i jordbruksinventarier, hos den rätt under vilken fastigheten lyder. Sedan ansökningen, där så ske kan, genom sökandens försorg delgivits den senast antecknade innehavaren av handlingen, utfärde rätten offentlig stämning, som skall kungöras på sätt i 6 § sägs samt innehålla beskrivning av handlingen ävensom tillkännagivande att, om någon innehar handlingen eller har kännedom om att den finnes i behåll, han bör därom, vid äventyr att inteckningen eljest dödas, hos rätten eller domaren göra anmälan sist å dag som för ärendets fullföljande utsättes. Sådan dag må ej sättas tidigare än sex månader efter kungörelsens införande i allmänna tidningarna.

Fullföljes ej ansökningen å utsatt dag eller gitter ej sökanden visa att kungörelsen blivit i föreskriven ordning införd i tidningarna, vare ansökningen förfallen.

Finner rätten, vid prövning av ansökningen, någon omständighet ej hava förekommit som utgör skälig anledning att låta inteckningen fortfarande gälla, förordne rätten att inteckningen må dödas utan handlingens företeende.

Rätten har att föranstalta om att anteckning om ansökningen samt om rättens slutliga utslag i ärendet så snart ske kan göres i fastighets- eller inteckningsboken.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1935.

---

8) Lag

angående ändrad lydelse av § 3 förordningen den 4 mars 1862 (nr 10) om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer.

Härigenom förordnas, att § 3 förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om kallelse å okända borgenärer skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 3.

Avbetalning å huvudstol eller räntebetalning, som av gäldenär eller med hans vetskap gjord är, så ock annat gäldenärs erkännande av fordringens tillvaro, gälle såsom hade fordringen hos honom bevakad blivit. *Anteckning om innehav av inteckningshandling eller beslut, varigenom ansökan i inteckningsärende bifalles,* have ock

§ 3.

Avbetalning å huvudstol eller räntebetalning, som av gäldenär eller med hans vetskap gjord är, så ock annat gäldenärs erkännande av fordringens tillvaro, gälle såsom hade fordringen hos honom bevakad blivit. *Beslut, varigenom ansökan om inteckning bifalles eller förklaras vilande, eller anteckning om innehav av inteckning*s-

(Kungl. Maj:ts förslag.)	*(Utskottets förslag.)*
lika verkan emot ägare av den intecknade egendomen; vill borgenären hålla talan emot annan öppen, bevake då sin fordran emot denne, såsom i 1 § sägs.	*handling* have ock lika verkan emot ägare av den intecknade egendomen; vill borgenären hålla talan emot annan öppen, bevake då sin fordran emot denne, såsom i 1 § sägs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1935.

9) Lag

angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 27 juni 1924 (nr 322) om vård av omyndigs värdehandlingar.

Härigenom förordnas, att 2 § lagen den 27 juni 1924 om vård av omyndigs värdehandlingar, vilket lagrum ändrats genom lag den 8 april 1927 (nr 91), skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

I fråga om inhemska värdehandlingar vare banken pliktig

1) att, om — — — med honom,

8) att ombesörja anteckning om innehav av inteckningshandling och, där uppgift om gäldenärens adress kan av banken utan väsentlig omgång eller tidsutdräkt inhämtas eller eljest på förfrågan meddelas av förmyndaren, vidtaga laga åtgärder för fordrans vidmakthållande, samt

9) att, då — — — underrätta förmyndaren.

Beträffande utländska — — — handlingarnas förvaring.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1935.

Stockholm den 12 april 1934.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Åkerman, Klefbeck, Bissmark, Larson* i Lerdala, *Norling, Svenson* i Eskhult, *Öhman* och *Wijkström;*

från andra kammaren: herrar *Linnér, Hedlund* i Östersund, *K. A. Westman*, Olsson* i Mellerud, *Johanson* i Huskvarna, *Berg, Björling* och *Johnsson* i Kalmar.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Johanson* i Huskvarna.